

TOELICHTING bij de Regels en reglementen van de Examencommissie van de Universiteit voor Humanistiek, zoals van kracht vanaf 15 dec. 2018

Bij artikel 1. Bevoegdheden Examencommissie (volgend uit WHW)

De plaats van Examencommissies binnen de organisatie

In de wet staat de opleiding centraal (art. 7.3 WHW). Een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op welomschreven eindkwalificaties. Doel en inhoud van de opleiding zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER), die door het College van Bestuur wordt vastgesteld.

Naast het CvB zijn bij de kwaliteitszorg van de opleiding drie actoren direct betrokken:

- De Directeur onderwijs
- De Opleidingscommissie
- De Examencommissie

Elk van deze personen / commissies wordt door het CvB benoemd c.q. ingesteld (artikel 9.15, lid e juncto 9.12,2 WHW). De Directeur onderwijs, Opleidingscommissie en Examencommissie kunnen voor meer dan één opleiding worden benoemd (zoals bij de UvH ook het geval is), maar de werkzaamheden hebben altijd betrekking op het specifieke opleidingsniveau van Bachelor en Master.

Indirect betrokken zijn de eventuele Toetscommissie en de Toelatingscommissie. Beide commissies zijn niet wettelijk voorgeschreven. Zij oefenen taken uit namens, en vallen onder de verantwoordelijkheid van, de wettelijk bevoegde organen, respectievelijk de Toetscommissie onder de Examencommissie (i.v.m. haar wettelijke taak ten aanzien van borging van kwaliteit) en de Toelatingscommissie onder het universiteitsbestuur.

In de Wijzigingswet WHW van 2014 (kamerstukken 33840) is een nadere explicatie over de taken en bevoegdheden van de Examencommissie opgenomen, in artikel 7.12b onder e. Hiermee wordt explicieter geformuleerd dat de Examencommissie niet verantwoordelijk kan zijn voor uitvoerende zaken rond de praktische organisatie van de tentamens en examens, omdat zij zelf op de kwaliteit hiervan moet toezien. Door haar toetsende rol is het van belang dat de Examencommissie haar taken en bevoegdheden onafhankelijk en deskundig kan uitvoeren.

Met de inwerkingtreding van de Wet versterking besturing (Wvb) zijn 'onafhankelijkheid en deskundigheid' gedefinieerd als de belangrijkste eigenschappen waar een Examencommissie over dient te beschikken (7.12 a WHW).

Op deze twee begrippen, onafhankelijkheid en deskundigheid, wordt hieronder dieper ingegaan.

I. Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid t.o.v. het instellingsbestuur

De onafhankelijke positie van de Examencommissie ten opzichte van het instellingsbestuur (in het geval van de UvH: het CvB) is bij de inwerkingtreding van de Wet versterking besturing bevestigd en verstevigd. Over de onafhankelijkheid van de Examencommissie ten opzichte van het instellingsbestuur wordt in de Memorie van Toelichting het volgende opgemerkt:

“De functionele onafhankelijkheid van de Examencommissie ten opzichte van het CvB betekent dat de Examencommissie weliswaar wordt ingesteld door het CvB, maar dat de instelling moet zorgen dat de Examencommissies binnen de instelling onafhankelijk hun

werk kunnen verrichten. Dat betekent bijvoorbeeld ook dat het college van bestuur geen verplichtingen kan opleggen aan de Examencommissie inzake de beoordeling van studenten. Het college blijft wel eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en graadverlening (7.10a, 1WHW); een Examencommissie moet handelen binnen de grenzen van de Onderwijs- en Examenregeling. Hierdoor is tevens geborgd dat de wijze van examinering past in het kader van de opleiding.” In beginsel handelt de Examencommissie voorts binnen het officieel vastgestelde onderwijsbeleid van de UvH. Met andere woorden: het CvB stelt de Onderwijs- en Examenregeling vast en is daarmee eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. De Examencommissie is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van toetsing en het gerealiseerd niveau en toetst of de student voldoet aan de eisen die in de OER worden gesteld. Na deze toetsing verleent de instelling de graad Bachelor of Master.

Onafhankelijkheid en samenstelling; externe leden

Naast de onafhankelijkheid qua *positie in de organisatie* ten opzichte van degenen die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijs (CvB, Directeur onderwijs), moet de onafhankelijkheid van de Examencommissie tevens tot uitdrukking komen in de samenstelling van de Examencommissie. Met de Wvb is het verplicht gesteld om in de Examencommissie een extern lid op te nemen.

De gedachte hierachter is dat juist *externe leden* een belangrijke waarborg kunnen bieden bij de borging van kwaliteit en een bijdrage kunnen leveren aan de deskundigheid van het oordeel van de Examencommissie als geheel. Met de inwerkingtreding van de Wet versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs (Wvkho) op 1 september 2015 is minimaal één extern lid een verplichting voor universiteiten.

Externen zijn in het geval van de UvH personen van buiten de instelling.

II. Deskundigheid

Met de inwerkingtreding van de Wvb is het accent van de verantwoordelijkheid van de Examencommissies verschoven naar de inhoudelijke aspecten van examinering. In de WHW is bijvoorbeeld als expliciete taak het ‘borgen van de kwaliteit van de tentamens en de examens’ opgenomen (artikel 7.12b lid 1 sub a WHW). Hiervoor is het noodzakelijk dat de leden van de Examencommissie in ruime mate beschikken over inhoudelijke deskundigheid, toetsdeskundigheid en kennis van het wettelijk kader.

De verschillende deskundigheden moeten door de Examencommissie als geheel afgedekt worden. Bij de samenstelling van de Examencommissie kan het CvB er dus voor kiezen om van elk individueel lid de deskundigheden op de verschillende terreinen te vereisen, maar er kan ook voor worden gekozen om een Examencommissie te laten bestaan uit verschillende vakinhoudelijk deskundigen en een toetsdeskundige. Over (basale) kennis van het wettelijk kader moet ieder Examencommissielid beschikken. De instelling is verplicht om de Examencommissie en de examinatoren voldoende in de gelegenheid te stellen om zich te professionaliseren.

De Examencommissie kan een deel van haar activiteiten mandateren aan een toetscommissie. Deze voert de werkzaamheden uit namens de Examencommissie, en adviseert en rapporteert aan deze Examencommissie. Leden van een toetscommissie dienen aan dezelfde voorwaarden te voldoen als (in-of externe) leden van een Examencommissie, inclusief de bepalingen over onverenigbaarheid en onafhankelijkheid en dienen te beschikken over toetsdeskundigheid.

Toelichting bij art. 3. Samenstelling examencommissie

Het CvB waarborgt dat uit elke opleiding tenminste een onderwijsgevende zitting heeft in de Examencommissie. Leden van de raad van toezicht, het CvB en personen die anderszins een financiële verantwoordelijkheid dragen binnen de instelling kunnen niet in de Examencommissie worden benoemd. Ook de opleidingscoördinatoren kunnen geen zitting hebben in de Examencommissie. De voorzitter is hoogleraar of universitair hoofddocent van de universiteit.

In beginsel kunnen kandidaten uit de betreffende opleiding solliciteren naar vacante plekken voor interne leden in de Examencommissie. Kandidaten voor het externe lidmaatschap worden ook via de UvH website op de vacature geattendeerd. Het CvB beoordeelt vervolgens of de kandidaten aan de gestelde criteria van vakinhoudelijke en toets deskundigheid voldoen. In de praktijk zal pas tot een voordracht overgegaan worden nadat met de kandidaat en met de Examencommissie overlegd is.

Mocht het CvB redenen hebben om niet tot benoeming over te willen gaan, dan dient zulk een afwijzing te worden gemotiveerd.

Vervolgens wordt door het CvB een benoemingsbrief naar de betreffende kandidaat gestuurd. Indien de (her)benoeming een voorzitter of plaatsvervangend voorzitter betreft, dan wordt dit expliciet in de benoemingsbrief vermeld. Mocht het CvB redenen hebben de betreffende kandidaat niet tot lid te willen benoemen, dan neemt het CvB contact op met degene die namens de Examencommissie de kandidaat heeft voorgedragen, voor nader overleg. Een afwijzing dient gemotiveerd plaats te vinden.

Een en ander in schema gebracht:

Protocol benoeming leden examencommissie

Wettelijk: de leden van de examencommissie worden benoemd door het CvB, gehoord de examencommissie

Praktijk:

Stappen	Opmerkingen/vragen
Kandidaten kunnen zoveel mogelijk open solliciteren bij de Examencommissie naar vacant komende plekken, maar indien dit geen kandidaten oplevert zoekt de Examencommissie zelf actief naar kandidaten.	
Excie draagt de door haar gevonden kandidaat voor bij het CvB.	
Het CvB beoordeelt of kandidaten aan de gestelde criteria voldoen.	Het CvB kan dit mandateren aan Directeur Onderwijs
Het CvB overlegt met de kandidaat en de examencommissie	Idem
Wanneer het CvB redenen heeft om een kandidaat niet te willen benoemen, neemt het CvB contact op voor nader overleg met de voorzitter van de ExCie die de kandidaat namens de ExCie heeft voorgedragen.	

Wanneer het CvB niet tot benoeming wil overgaan, wordt een schriftelijk afwijzing gemotiveerd	
Het CvB stuurt een benoemingsbrief naar de kandidaat en regelt taakstelling (via de Directeur Onderwijs) dan wel regelt de bezoldiging als het een extern lid betreft. De benoemingsbrief vermeldt de zittingstermijn van het nieuwe lid.	
Indien het -na voordracht door de ExCie dienaangaande- de (her)benoeming een voorzitter of plaatsvervangend voorzitter betreft, wordt dit expliciet in de benoemingsbrief vermeld	

Instellen Toetscommissie

De Examencommissie kan een Toetscommissie instellen die deze taken geheel of gedeeltelijk uitvoert. Daarbij blijft de Examencommissie formeel verantwoordelijk, ook al doet de Toetscommissie het feitelijke werk. De Examencommissie ziet erop toe dat de wijze waarop de Toetscommissie haar taken uitvoert, voldoet aan de eisen die de Examencommissie daaraan stelt. De Toetscommissie staat niet naast de Examencommissie, maar valt onder de Examencommissie. Dat wil zeggen dat deze Toetscommissie uitsluitend advies kan uitbrengen aan de Examencommissie.

Toelichting bij artikel 4. Taken van de Examencommissie

De taakverdeling tussen Directeur onderwijs, opleidingscommissie en Examencommissie is als volgt:

1. De Directeur onderwijs is verantwoordelijk voor de vormgeving en uitvoering van de opleiding, zoals deze in de OER wordt beschreven, en zorgt dat het onderwijs en de opleiding aan de kwaliteitsstandaard voldoet. De Directeur onderwijs draagt zorg voor een overzicht dat de eindtermen van de opleiding relateert aan (de leerdoelen van) de curriculumonderdelen en stelt deze beschikbaar aan de Examencommissie en de docenten van de opleiding. De Directeur onderwijs draagt in samenspraak met de Examencommissie zorg voor toetsbeleid en een toetsprogramma. De Examencommissie toetst de eindtermen en de relatie met de leerdoelen periodiek, minstens eens per vijf jaar.
2. De Directeur onderwijs verstrekt op verzoek van de Examencommissie de formele studentevaluaties bij een studieonderdeel en andere documenten die de Examencommissie noodzakelijk acht om haar wettelijke taak te kunnen vervullen.
3. Daartoe aangewezen en gedelegeerd, toetsen de examinatoren de resultaten van het onderwijs per individuele student. Echter, de Examencommissie houdt toezicht op deze toetsing binnen de kaders van de OER van een opleiding. De Examencommissie is immers "het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de Onderwijs- en Examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad". (Wet op het Hoger Onderwijs, art. 7.12).

Toelichting bij artikel 5.2 lid 1.7 Wettelijke bewaartermijn

Door de bewaartermijn op 7 jaar te stellen is gewaarborgd dat alle eindwerkstukken die gemaakt zijn in de periode waarop de laatste accreditatie of toets nieuwe opleiding betrekking heeft, ingezien kunnen worden door de NVAO of Inspectie. Hetzelfde geldt voor de tentamenopgaven, uitwerkingen, uitslagen en tentamenbriefjes, deze kunnen na 7 jaar vernietigd worden, in geval pas na de betreffende visitatieronde.

Toelichting bij 9. Fraude en plagiaat

De taken en werkwijze van de Examencommissie inzake fraude en plagiaat staan nader beschreven in de OERs van de drie UvH opleidingen. In de R&R wordt dan ook naar de OER verwezen. Maar voor de volledigheid en het gemak volgt hier de betreffende tekst (uit de OER).

1. Onder fraude en plagiaat wordt verstaan ieder handelen of nalaten van een student waardoor een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden, of die van een andere student, geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt.
2. Als fraude wordt in ieder geval aangemerkt:
 - a. tijdens het tentamen in het bezit zijn van hulpmiddelen (voorgeprogrammeerde rekenmachine, mobiele telefoon, boeken, syllabi, aantekeningen e.d.), waarvan de raadpleging niet uitdrukkelijk is toegestaan;
 - b. tijdens het tentamen afkijken of uitwisselen van informatie;
 - c. zich tijdens het tentamen uitgeven voor iemand anders;
 - d. zich tijdens het tentamen door iemand anders laten vertegenwoordigen;
 - e. zich voor de datum of het tijdstip waarop het tentamen zal plaatsvinden, in het bezit stellen van de opgaven van het desbetreffende tentamen;
 - f. het aanpassen, uitbreiden of veranderen van een examenonderdeel nadat het is ingeleverd voor definitieve beoordeling.
3. Als plagiaat wordt in ieder geval aangemerkt:
 - a. het gebruik maken dan wel overnemen van andermans teksten, gegevens of ideeën zonder volledige of correcte bronvermelding;
 - b. het niet duidelijk aangeven in de tekst, bijvoorbeeld via aanhalingstekens of een bepaalde vormgeving, dat de tekst letterlijk aan het werk van een andere auteur is ontleend, zelfs indien een correcte bronvermelding is opgenomen; \
 - c. het parafraseren van de inhoud van andermans teksten zonder voldoende bronverwijzingen;
 - d. het indienen van een eerder ingediende of daarmee vergelijkbare [delen van een] tekst voor opdrachten van andere examenonderdelen;
 - e. het overnemen van werk van medestudenten en dit laten doorgaan voor eigen werk;
 - f. het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling of die (al dan niet tegen betaling) door iemand anders zijn geschreven.
4. Bij de detectie van plagiaat in teksten kan gebruik worden gemaakt van elektronische detectieprogramma's. Met het aanleveren van de tekst geeft de student impliciet toestemming tot het opnemen van de tekst in de database van het betreffende detectieprogramma.

Procedure en Sancties

1. Indien de examiner vaststelt dan wel een grondig vermoeden heeft dat van fraude of plagiaat sprake is, maakt hij hiervan onmiddellijk schriftelijk melding bij de

- examencommissie. De examencommissie stelt de student schriftelijk in kennis van deze melding.
2. De examencommissie nodigt de student uit om te worden gehoord over de vermeende fraude of plagiaat en besluit op grond van de stukken en zo mogelijk op de informatie die ingebracht is door de student tijdens de hoorzitting. Van de examinerator kan een nadere toelichting worden verlangd.
 3. Ingeval de examencommissie tot de overtuiging is gekomen dat er sprake is van fraude of plagiaat, wordt een sanctie opgelegd.
 4. Ingeval van fraude of plagiaat kan de examencommissie met inachtneming van de beginselen van rechtsgelijkheid en proportionaliteit, het tentamen of het werkstuk, waarop de fraude of plagiaat betrekking heeft, het cijfer 0 toekennen of ongeldig verklaren en bovendien de student uitsluiten van het eerstvolgende desbetreffende tentamen.
 5. In geval van recidive of een ernstige vorm van fraude of plagiaat kan de examencommissie de student uitsluiten van deelname aan een of meer aan te wijzen tentamens of examens voor maximaal een jaar.
 6. Wordt een zeer ernstige vorm van fraude of plagiaat vastgesteld, dan kan de examencommissie aan het College van Bestuur voorstellen de inschrijving van de student definitief te beëindigen.
 7. Door de Examencommissie wordt geen vrijstelling verleend voor een tentamen dat, gedurende de periode waarin de student is uitgesloten van het deelnemen aan tentamens, aan een zusterfaculteit is afgelegd.
 8. De student kan rechtstreeks beroep aantekenen tegen de beslissing van de examencommissie bij het College van Beroep voor de Examens binnen zes weken na bekendmaking van de beslissing.
 9. In spoedeisende gevallen waarin deze regels en richtlijnen met betrekking tot fraude of plagiaat niet voorzien, beslist de examencommissie, met inachtneming van de beginselen van een behoorlijke procedure.

Toelichting bij artikel 12.2. Wijziging

Aanleidingen tot het wijzigen van de R&R kunnen onder meer zijn: wijzigingen in de wet- en regelgeving en wijzigingen in de OER. Indien de wijzigingen substantieel zijn worden krachtens het UvH bestuursreglement de Universiteitsraad en de Opleidingscommissie om advies gevraagd alvorens de Examencommissie een gewijzigd R&R vaststelt. De Examencommissie handelt in dezen te goeder trouw jegens de belangen van de universiteitsorganen, de studenten en docenten. Zoals óók in de OER staat: een wijziging van deze regeling heeft geen betrekking op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad. Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op een beslissing, die krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.